

Werkblad

Tijd

Er bestaan verschillende soorten tijd. De letterlijke tijd zoals de klok die aangeeft, maar ook de tijd zoals je die ervaart. De tijd kent veel invalshoeken die ook voor kunstenaars regelmatig als inspiratiebron dienen.

Waar denk jij aan bij het woord TIJD?

Bijvoorbeeld:

vergaan
verwachten
toekomst
herinneren
bewaren
tijdgeest
verleden
confronteren
groeien
vervallen
versnellen
tijdsverloop

De vier belangrijkste invalshoeken van het thema TIJD zijn:

Het vastleggen van de tijd

De tijd bewaren

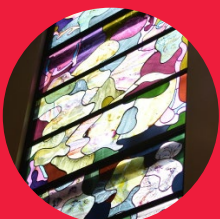
Vanitas

De tijd dringt

We gaan op zoek naar objecten die bij deze vier invalshoeken te vinden zijn. Tijd kan dus op verschillende manieren vastgelegd worden. Kijk goed naar de objecten en ontdek welke elementen een rol spelen bij het uitbeelden of vastleggen van tijd.

Opdracht 1

Op de volgende pagina zie je verschillende objecten en schilderijen uit de collectie van Museum Catharijneconvent die met TIJD te maken hebben. Kun je ze onderverdelen in de vier volgende categorieën?

Het vastleggen van tijd.

Om de tijd te weten zijn er afspraken gemaakt waar iedereen zich aan houdt, overal op de wereld. Daarom praten we over uren, minuten, seconden. Om de tijd vast te leggen en zichtbaar te maken, werden er zandlopers, zonnewijzers en later klokken en horloges uitgevonden. Tegenwoordig zien we op ons mobieltje hoe laat het is. Klokken worden op verschillende manieren vormgegeven, waarbij het vooral om de functie gaat. Als een klok onderdeel is van een kunstwerk wordt er juist gespeeld met de tijd, en is de werkelijke tijd bijzaak.

De tijd bewaren.

Er zijn momenten waarvan je zou willen dat ze nooit voorbijgaan, kon je ze maar bewaren en vasthouden voor altijd... Dat is een reden waarom zoveel mensen veel fotograferen: om belangrijke momenten vast te leggen en later nog eens van te kunnen genieten. Met foto's kun je proberen om de tijdgeest vast te leggen, zodat je later kunt zien hoe vroeger alles eruitzag.

Vanitas.

Iedereen weet dat we ooit zullen sterven en dat alles wat groeit zal vergaan. In de 17e eeuw was vergankelijkheid een geliefd onderwerp voor kunstenaars. Zij schilderden Vanitas stillevens waarop voorwerpen staan die verwijzen naar onze vergankelijkheid, zoals een schedel, een gedoofde kaars, bellenblaas, een verwelkte bloem, fruit. Wat we ook doen of bezitten, uiteindelijk gaan we allemaal dood... Ook vandaag de dag maken kunstenaars nog Vanitas kunstwerken.

De tijd dringt.

Er is geen tijd meer te verliezen, denk aan klimaatverandering en milieuvuiling. Er zijn kunstenaars die ons willen wakker schudden en waarschuwen, ons aan het denken willen zetten door middel van hun kunst.

Apocalypse, Marc Mulders, 2006
Objectnummer: StCC v142

Gezin in gebed voor de maaltijd, Noord-Nederland, 1627
Objectnummer: RMCC s49

Lebuïnuskelk, Aken, 790-810
Museum Catharijneconvent, Utrecht
Objectnummer: ABM bi787

Hamer van Sint-Maarten
stenen bijl: ca. 1000 voor chr.;
zilveren vatting: ca. 1300
Objectnummer: OKM m38

Lazarus en de rijke man, Brugge?, 1515-1525
Museum Catharijneconvent, Utrecht
Objectnummer: StCC s1

Hiëronymus in zijn studeervertrek
naar Joos van Cleve, ca. 1545
Objectnummer: RMCC s366

Ecce Homo, Maker onbekend
Nederrijn?, ca. 1480
Objectnummer: RMCC s375

Pietà, Caspar Berger, 2006
Objectnummer: StCC b48

Middelrijns altaar

Middelrijn of Westfalen?, ca. 1410

Objectnummer: ABM s25-28 en ABM s156-158

Triomf van de Dood en Laatste Oordeel

Hermann Tom Ring, ca. 1550-1555, Museum Catharijneconvent, Utrecht

Objectnummer: ABM s40

Opdracht 2

Kijk eens wat beter naar een van de kunstwerken en beantwoord de volgende vragen:

- Wat zie je?
- Wat gebeurt er allemaal?
- Wat herken je?
- Hoe heeft de kunstenaar tijd uitgebeeld?
- Welke soort tijd is hier uitgebeeld?
- Waar zie je dat aan?
- Wat voor gevoel krijg je hierbij? Vertel er eens over.

Opdracht 3

- Teken een onderdeel uit een van deze kunstwerken na waarmee tijd is uitgebeeld. Motiveer je keuze voor dit onderdeel.
- Zoek een ander kunstwerk waarin tijd is uitgebeeld. Vergelijk dit met het eerste object. Wat is er anders? Wat is er hetzelfde?

Om de afbeeldingen in groot formaat te bekijken [klik hier](#)

Teken een onderdeel

Ideeën, vragen of opmerkingen naar aanleiding van dit blad? Of wil je graag naar het museum komen? Stuur dan een mailtje naar groepsbezoek@catharijneconvent.nl